

Waar en wanneer je moet zoeken

De gewone tuinslak (*Cepaea nemoralis*) komt in bijna heel Nederland voor, behalve op plekken waar de grond zuur of venig is, want daar is te weinig kalk aanwezig voor de slakken om hun huisjes te maken. De witgerande tuinslak (*Cepaea hortensis*) is veel zeldzamer en eigenlijk alleen te vinden in Limburg en in de buurt van Nijmegen.

Tuinslakken zijn het meest actief en gemakkelijk te vinden als het warm en vochtig weer is, dus in het voorjaar en de zomer (maart tot begin oktober).

Een goed moment om tuinslakken te zoeken is in de regen of als het net geregend heeft, en ook 's ochtends vroeg als er nog dauw op het gras zit.

Ondanks hun naam kunnen tuinslakken niet alleen in tuinen worden gevonden, maar eigenlijk overal waar grote planten groeien: in bos, struikgewas, (stads)tuinen, in of onder heggen, in hoog gras en velden met brandnetels en bramen.

De goede soort herkennen

Er zijn twee soorten tuinslakken die in het Evolutie-MegaLab meedoen: de gewone tuinslak (*Cepaea nemoralis*) met een zwarte rand aan de opening van het huisje (de zogenoemde 'lip') en de witgerande tuinslak (*Cepaea hortensis*) met een witte lip.

Verder komen er in Nederland een paar slakkensoorten voor die op *Cepaea* lijken, maar het niet zijn. Zie het plaatje rechts voor de verschillen.

Tenslotte willen we dat er alleen volwassen slakken worden waargenomen, want jonge slakken hebben nog geen lip aan het huisje en daardoor is het moeilijk te bepalen om welke soort het gaat.

Hoe doe je onderzoek?

Zoek nauwkeurig naar tuinslakken in een gebied van ongeveer 20 bij 20 meter; kijk goed onder en tussen bladeren, takken en boomstammen. Als je langs een heg of een wegberm zoekt, zoek dan een stuk van ongeveer 30 meter af.

Je kunt zoveel terreintjes afzoeken als je wilt, maar houd de gegevens van ieder terreintje apart, en noteer precies waar de terreintjes liggen die je bezocht hebt en hoe ze heten. Op de Evolutie-MegaLab website zijn kaarten en satellietfoto's te vinden waarmee je ons precies kunt laten weten waar de slakken verzameld zijn.

Cepaea nemoralis

Zwarte lip

Cepaea hortensis

Witte lip

DE TWEE CEPAEA-SOORTEN EN DE ANDERE GROTE SOORTEN WAARMEE ZE VERWARD KUNNEN WORDEN

Cepaea hortensis

Heeft meestal een witte lip. Volwassen slakken zijn soms slechts 14 mm breed, maar gewoonlijk 17-20 mm. Soms worden zelfs nog grotere exemplaren waargenomen, maar alleen waar hij niet samen met *C. nemoralis* voorkomt.

Cepaea nemoralis (gewone tuinslak)

Heeft gewoonlijk een donkere lip. Volwassen slakken kunnen soms slechts 17 mm breed zijn, maar meestal tussen de 20 en 24 mm. Heel soms zijn ze zelfs nog groter, meer dan 26 mm..

Arianta arbustorum (heesterslak)

normale vorm

gele vorm

kleine smalle "navel"

Hoewel deze soort iets meer van vochtigere plekken houdt, is zij ook vaak samen met *Cepaea* te vinden. Het huisje varieert in kleur van donkerbruin tot geel en draagt soms een donkere band. Het heeft een kleine, smalle "navel" en de vorm van de mondopening is ronder dan bij *Cepaea*. Het huisje is gewoonlijk nogal vlekkelig gekleurd, wat bij *Cepaea* nooit het geval is.

20 mm

De slakken zijn ongeveer op schaal getekend, maar bedenk dat het formaat kan variëren, evenals de kleur en het kleurpatroon van het huisje.

Begin aan de ene kant van het door jou uitgekozen terreintje en zoek het systematisch helemaal af, ondertussen iedere *Cepaea*-vondst turvend met een verticale streep op de juiste plaats op het Gegevensvel. Bijvoorbeeld |||| voor 4 slakken van de betreffende kleurvorm. Het vijfde exemplaar geef je dan aan met een horizontale streep door de vier eerdere strepen: ++++ en dan begin je weer met verticale strepen. Als je bijvoorbeeld 7 slakken hebt gevonden geef je dit aan met ++++ || en 10 met ++++ ++++. Als je klaar bent tel je de aantallen van iedere vorm op in het vakje eronder. Zolang je de slakken terugzet ongeveer waar je ze hebt gevonden, hebben ze er geen last van dat je ze gestoord hebt in hun bezigheden.

Probeer tenminste 50 volwassen *Cepaea*'s te vinden, maar zelfs als je maar een stuk of 5 exemplaren vindt, is dat al voldoende voor het MegaLab. (En als het te droog is om er veel te vinden, kun je altijd later terugkomen om het onderzoekje af te maken.)

Kleur van het huisje: Het kan soms een beetje lastig zijn om de kleur goed te bepalen, vooral om het verschil tussen roze en bruin goed te zien. De beste manier is om aan de onderkant van het huisje te kijken: bruine huisjes zijn bruin met een paarsige tint, terwijl roze huisjes geen paars hebben.

Bandenpatroon: Ongebandeerde huisjes vertonen helemaal geen banden, een 1-bandig huisje heeft een enkele, duidelijke smalle band, en meerbandige huisjes hebben meer dan 1 band, maar die kunnen soms versmolten zijn tot een hele brede band. Alle huisjes die niet duidelijk tot de 0-band of 1-band categorie behoren, moeten worden beschouwd als meerbandig.

Meer informatie

Om meer te weten te komen over het determineren van de juiste soort en de juiste kleurpatronen, kun je naar "Aanwijzingen" op de website gaan.

Slakken kunnen geen kwaad, maar het is wel verstandig om een paar voorzorgsmaatregelen in acht te nemen als je buiten naar slakken gaat zoeken. Kijk op de "Aanwijzingen"-pagina op de website of op het Gegevensvel voor een paar tips over wat je wel en niet moet doen.

Wanneer je je Gegevensvel hebt ingevuld, log dan in op de website van het Evolutie-MegaLab en voer je waarnemingen in. Op de website vind je aanwijzingen hiervoor.

Evolutie-MegaLab website:

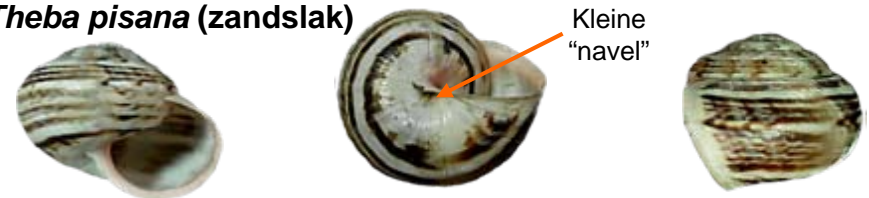
www.evolutionmegalab.org

Cornu aspersum (segrijnslak)

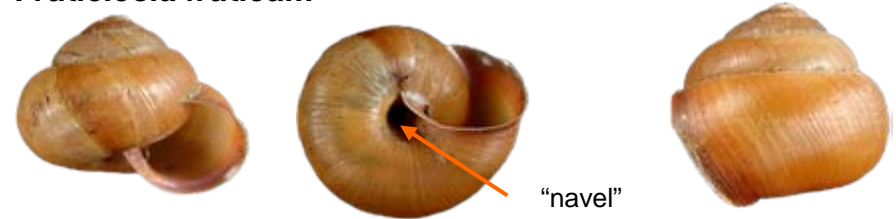
Dit is ook een heel gewone tuinslak, maar goed te onderscheiden van *Cepaea* dankzij zijn grootte en de kleur van het huisje.

Theba pisana (zandslak)

Het huisje is wit met vele donkere banden en vlekken. Volwassen dieren slapen vaak met een heleboel tegelijk op takken. De soort heeft een kleine maar duidelijk zichtbare "navel".

Fruticicola fruticum

Komt vaak samen met *Cepaea* voor. Soms met een donkere middenband, en soms geel. In zulke gevallen kan de soort erg op *Cepaea* lijken, maar is altijd te herkennen aan de grote "navel".

20 mm

De slakken zijn ongeveer op schaal getekend, maar bedenk dat het formaat kan variëren, evenals de kleur en het kleurpatroon van het huisje.